

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 5. august 2013

Sag 59/2013

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Anders Skovholm)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Århus den 31. oktober 2012 og af Vestre Landsrets 8. afdeling den 19. december 2012.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Lene Pagter Kristensen, Marianne Højgaard Pedersen og Michael Rekling.

Påstande

T har gentaget sin påstand for landsretten om, at politiets ransagning den 9. oktober 2012 på adressen Tranebærkæret 8 i Brabrand ikke godkendes.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Procesbevillingsnævnet meddelte den 22. februar 2013 tilladelse til, at landsrettens kendelse indbringes for Højesteret.

Rigsadvokaten har oplyst, at underretning om Procesbevillingsnævnets afgørelse blev modtaget den 25. februar 2013.

Sagen blev indbragt for Højesteret ved brev af 14. marts 2013 fra Statsadvokaten i Viborg modtaget i Vestre Landsret den 15. marts 2013.

Fristen på 14 dage for sagens indbringelse for Højesteret i retsplejelovens § 968 a, stk. 3, er herefter ikke overholdt.

Anbringender

T har anført, at mistankegrundlaget i den omhandlede sag alene er angivet som en anonym anmeldelse, hvilket ikke er tilstrækkeligt til, at en person alene på dette grundlag med rimelig grund kan mistænkes for den omhandlede lovovertrædelse. T har ikke tidligere været sigtet eller dømt for besiddelse af skydevåben eller været kendt i bandesammenhæng.

Såfremt det i sagen angivne grundlag anses for tilstrækkelig begrundelse for at foretage en ransagning, lukkes der op for anonyme anmeldelser alene indgivet i chikaneøjemed.

Anklagemyndigheden har anført, at Højesteret bør behandle kæremålet uanset overskridelsen af fristen i retsplejelovens § 968 a, stk. 3, da fristoverskridelsen ikke kan tilregnes T. Den skyldes stor travlhed hos anklagemyndigheden.

Anklagemyndigheden har endvidere anført, at det beror på en helt konkret vurdering i hver enkelt sag, hvorvidt en anonym henvendelse udgør en sådan rimelig formodning som nævnt i retsplejelovens § 742, stk. 2. I den foreliggende sag har den anonyme henvendelse været tilstrækkelig til at anse betingelserne for opfyldt, når der henses til karakteren af det mulige strafbare forhold. Det faktum, at T tidligere er straffet for overtrædelse af straffeloven, dog ikke § 192 a, bør tillige inddrages i vurderingen af mistankekravet. Den pistol, som politiet eftersøgte, kunne fjernes når som helst. Ved vurderingen af, om retskendelse måtte afventes, må endvidere lægges betydelig vægt på, at det anonyme tip angik en lovovertrædelse med risiko for potentiel alvorlig personfarlig kriminalitet, hvorfor politiet havde særlig grund til at reagere hurtigt med henblik på at sikre mod omløb af ulovlige våben.

Retsgrundlaget

Med hensyn til betingelserne i relation til mistankekravet for at foretage ransagning følger det af retsplejelovens § 794, stk. 1, nr. 1, at det er et krav, at den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale.

Retsplejelovens § 794, stk. 1, nr. 1 fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. 411 af 10. juni 1997. Lovændringen bygger på de overvejelser og forslag, der blev gjort af Strafferetsplejeudvalget i betænkning nr. 1159/1989 om ransagning under efterforskning, jf. lovforslag nr. 98 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og våbenloven, fremsat den 28. november 1996.

Om mistankekravet vedrørende ransagning mod en mistænkt er i lovforslagets almindelige bemærkninger bl.a. anført følgende, jf. FT 1996/1997, Tillæg A, sp. 2490:

”I modsætning til de gældende regler, hvor kravet til mistankens styrke ikke er præciseret i loven, foreslås det, at der stilles krav om, at den pågældende med rimelig grund er mistænkt, jf. lovforslagets § 794, stk. 1, nr. 1. Dette svarer til mistankekravet i retsplejelovens § 792 a, stk. 1, om legemsbesigtigelse.

I praksis foretager politiet ikke sjældent ransagninger i tilfælde, hvor dette ikke er påkrævet af hensyn til efterforskningen af den konkrete påsigtede lovovertrædelse, men hvor der er mistanke om, at den pågældende kan have gjort sig skyldig i andre lovovertrædelser, som vil kunne afsløres under en ransagning. Når en person f.eks. tages på fersk gerning under et indbrudstyveri, er det af hensyn til opklaringen af dette tyveri ufornødent at foretage ransagning af den pågældendes hjem. Alligevel vil man i mange tilfælde foretage ransagning af hjemmet, hvorved der kan findes koster hidrørende fra andre tyverier.

Strafferetsplejeudvalget finder, at denne praksis bør opretholdes. Det foreslåede mistankekrav vil fastsætte en rimelig afgrænsning af, i hvilke tilfælde sådanne ransagninger bør foretages. Det bør ske i tilfælde, hvor den konkrete påsigtede kriminalitet på grund af sin art eller udførelsesmåde giver rimelig grund til mistanke om, at den pågældende har begået anden tilsvarende kriminalitet, af hvilken spor vil kunne findes ved ransagningen.”

Højesterets begrundelse og resultat

Da overskridelsen af fristen for sagens indbringelse for Højesteret i retsplejelovens § 968 a, stk. 3, skyldes grunde, som ikke kan tilregnes T, tillader Højesteret kæremålet, jf. retsplejelovens § 969, stk. 1, jf. § 910, stk. 2.

Baggrunden for ransagningen var en anonym henvendelse om, at T skulle være i besiddelse af en pistol. Der er ikke i sagen fremlagt nærmere oplysninger om den anonyme henvendelse, herunder om politiet havde kendskab til den anonyme anmelders identitet, hvad den pågældende baserede sine oplysninger på, og om politiet skønnede kilden troværdig. Der foreligger

heller ingen oplysninger i øvrigt, som kunne begrunde en mistanke om, at T skulle være i besiddelse af en pistol.

Højesteret finder det på denne baggrund ikke godtgjort, at der forelå et mistankegrundlag, som opfylder kravene i retsplejelovens § 794, stk. 1, nr. 1.

Herefter – og da der i øvrigt ikke er oplyst omstændigheder, som kan begrunde, at undersøgelsens øjemed ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes – finder Højesteret, at der ikke er grundlag for at godkende ransagningen.

Thi bestemmes:

Politiets ransagning hos T den 9. oktober 2012 godkendes ikke.